

VOX

HIERONYMI

- 5 **Opinie: 'Autist' is op school het nieuwe 'homo'**
6 **Formatief werken als motor voor eigenaarschap en leerrendement**
8 **Wees niet bang voor technologie / 10 Johannes Mainhard (6e klas)**
12 **De favorieten van Henk-Jan van Zwieten / 14 De stille helden achter de schermen**

In dit nummer

Redactioneel	3
Van de rector	4
Opinie Merlijn Borsboom	5
Formatief werken	6
Robotica	8
Om en Om	10
Favorieten Henk-Jan	12
Roostermakers	14
Extra vakken	15
Redactieleden gezocht	16

Colofon

De Vox Hieronymi is het blad voor ouders van leerlingen van het Utrechts Stedelijk Gymnasium. Het wordt uitgegeven door de Ouderraad.

Redactie

Eva van der Meer (eindredactie)
Floor Lintmeijer (USG)
Marjon Kranenbarg (hoofdredactie)
Martin Jan Gaasbeek (fotografie)
Tania Rutters

Opmaak en lay-out

Grafisch Lyceum Utrecht
StudioS2B: Jinava Hebbo

Coverfoto

Utrechts Archief

www.usgym.nl/vox-hieronymi
redactievoxhieronymi@gmail.com

Redactioneel

Met veel plezier presenteer ik jullie deze nieuwe editie van de Vox Hieronymi, mijn eerste echte nummer als hoofdredacteur. Hoewel ik de afgelopen jaren al betrokken was bij de redactie, voelt het anders om nu dit stokje officieel over te nemen. De oorsprong van dit blad gaat ruim vijftig jaar terug, ik vind het belangrijk om dit in stand te houden. De Vox is een mooi platform om ouders te laten zien wat er allemaal leeft binnen het USG.

De veelzijdigheid spat er ook deze keer van af. Zo spraken we met de roostermakers, die ons meenemen in het soms mysterieuze proces van het maken van een rooster dat (bijna) iedereen tevreden stelt. Daarnaast duiken we in de wereld van de robotica, een terrein waar techniek, creativiteit en doorzettingsvermogen samenkomen.

In de rubriek 'Om en om' leren we een enthousiaste leerling kennen die ons met aanstekelijk plezier vertelt over zijn schoolleven. En voor wie van lijstjes houdt: conrector Henk-Jan van Zwieten deelt zijn persoonlijke favorieten, van boeken en series tot zijn ideale zaterdagochtend.

Ook is er ruimte voor verdieping en discussie. Docent Merlijn Borsboom schreef een indringend opinieartikel (verschenen in Trouw) over het gebruik van 'autist' als scheldwoord. In een ander artikel lees je meer over formatief toetsen: hoe werkt het precies en wat levert het op voor leerlingen en docenten?

Dat laatste artikel is overigens geschreven door de Tania Rutters, ons nieuwste redactielid. Zij komt als geroepen! Ons team was flink uitgedund nadat een aantal ouders van geslaagde leerlingen afgelopen zomer afscheid nam. Er is nog plek voor één redacteur. Dus lijkt het je leuk om te schrijven, interviewen of mee te denken over de Vox? Stuur dan een mailtje naar: redactievoxhieronymi@gmail.com.

Veel leesplezier — en op naar een mooi nieuw hoofdstuk voor de Vox.

Marjon Kranenbarg ■

Van de rector

Aan het begin van dit schooljaar stonden de media vol berichten over de prestatiedruk die leerlingen tegenwoordig ervaren en de rol die apps als Magister daarin spelen. Hilarisch hoogtepunt was het stukje van Lubach over 'Pa en Magister'. Waar komt die druk eigenlijk vandaan? Licht het aan sociale media, waar alles meetbaar en zichtbaar is? Aan onze meritocratische samenleving, waarin we zo sterk geloven in maakbaarheid dat elk falen voelt als een persoonlijk tekort? Of is het de onzekerheid over de toekomst (klimaat, oorlogen, woningnood) die jongeren parten speelt?

Onlangs was ik bij een lezing van een pedagoog die stelde dat deze factoren ongetwijfeld allemaal meespelen, maar dat de huidige prestatiedruk bij kinderen toch vooral aangeeft dat er iets schuurt in de pedagogische relatie tussen kind en opvoeders. Dat het erop wijst dat het kind te veel het object van onze opvoeding is geworden in plaats van mens in wording die zijn eigen ontwikkeling mag vormgeven, zich gezien weet en zelf betekenis mag geven aan wat hij leert. Prestatiedruk, zo stelde deze pedagoog, vraagt niet te kijken naar minder toetsen of lagere eisen, maar vooral naar meer relatie en ruimte.

Dat raakte me, als schoolleider én als ouder. Want met die relatie en die ruimte zat het toch juist wel goed,

bij ons op school en thuis? Volgens het 'leer-het-me-zelf-doen'-principe van Montessori had ik toch een heel zelfstandig en zelfredzaam kind opgevoed? En die ruimte, vertrouwen en verantwoordelijkheid waren toch niet voor niets de kernwaarden van het USG?

Na enig kauwen realiseerde ik me dat ik, als rector én ouder, op het gebied van dat vertrouwen nog wel iets te doen had. Dat er pas echt ruimte is als wij als opvoeders het vertrouwen blijven geven, ook wanneer we zien dat een kind recht op een misstap afstevent. Als wij op die momenten ons eigen ongemak kunnen verdragen, in plaats van dit weg te nemen door het kind ongevraagd de helpende hand te bieden of bij te sturen. Het is niet eenvoudig om toe te kijken hoe kinderen blauwe plekken en schrammen oplopen, misschien juist niet als de relatie goed is. Maar als ze daardoor uiteindelijk minder druk ervaren, dan is dat misschien wel de grootste vorm van steun die we kunnen bieden.

Sindsdien oefen ik, thuis en op school, nog harder (en met wisselend succes) om bij naderende valpartijen geen waarschuwingen uit te spreken, geen oplossingen aan te reiken en geen pleisters klaar te leggen, maar er eenvoudigweg te zijn, met het volste vertrouwen in het kind tegenover me. Oefent u mee? ■

Opinie: 'Autist' is op school het nieuwe 'homo'

Jongeren weten vaak amper wat autisme is, maar gebruiken het wel als scheldwoord, ziet Merlijn Borsboom. Onderstaand opinieartikel is gepubliceerd in Trouw op 8 september 2025.

'Doe niet zo autistisch!' roept een leerling naar haar vriendin, die vanavond niet naar het schoolfeest komt. Het lesuur daarvoor mopperde een ander dat zijn laptop 'zo autistisch' deed. Op mijn vraag wat hij daarmee bedoelde, haalde hij zijn schouders op: 'gewoon, irritant'.

Zulke opmerkingen hoor ik steeds vaker. 'Autist' lijkt voor jongeren het nieuwe 'homo': een label om iemand als afwijkend, minderwaardig of raar weg te zetten. Vaak voegen ze eraan toe dat ze 'er niks mee bedoelen'. Maar woorden doen ertoe en de impact ervan op de veiligheid in de klas is groot.

In de documentaire Pisnacht: The Movie uit 2019 laat Nicolaas Veul zien hoe 'homo' achteloos wordt gebruikt om alles aan te duiden wat dom, saai of raar is. Niet altijd uit haat, maar vaak ingegeven door onwetendheid en groepsdruk.

Hetzelfde lijkt nu op te gaan voor 'autist'. Veel jongeren weten nauwelijks wat autisme is. Ze associëren het vooral met 'raar gedrag' of sociaal ongemak. Dat maakt het een handig etiket om iemand buiten de groep te plaatsen.

De impact op autistische leerlingen is groot. Door 'autist' steeds in negatieve context te horen, krijgen zij het signaal dat hun manier van zijn iets is om je voor te schamen of om over te lachen. Een klasgenoot die zijn boeken graag op kleur legt, wordt plagerig 'een echte autist' genoemd. Zo'n opmerking lijkt onschuldig, maar doet geen recht aan de complexiteit van autisme. Voor veel autistische leerlingen is hun diagnose geen grap, maar een dagelijkse realiteit die mooie én uitdagende aspecten met zich meebrengt.

Bovendien bevestigt het stereotypes: de autist als te precies, ongevoelig en een einzelgänger. Daarmee verdwijnen juist de positieve eigenschappen van veel autistische mensen uit beeld, zoals hun sterke rechtvaardigheidsgevoel, creativiteit of oog voor detail. Dit kan het toch al kwetsbare zelfvertrouwen van pubers flink ondermijnen.

Jongeren zijn zich hiervan vaak niet of nauwelijks bewust. Wanneer ik mijn leerlingen aanspreek op schelden met 'flikker' of 'homo', weten ze vaak niet wat het precies betekent of hoe pijnlijk het kan zijn voor jonge queers. Zodra dat besef er is, blijken ze meestal bereid hun taalgebruik aan te passen.

Ga dus met leerlingen in gesprek over autisme en neurodiversiteit. Als we woorden en hun betekenissen bespreekbaar maken, voorkomen we dat scheldwoorden sluipenderwijs een cultuur van uitsluiting voeden. Zo creëren we een veilig en inclusief klaslokaal. ■

Formatief werken als motor voor eigenaarschap en leerrendement

Tijdens de informatieavond voor klas 2 hoorde ik over 'formatief werken'. Het USG heeft deze vernieuwende manier van lesgeven vorig schooljaar geïntroduceerd in de eerste klassen. Inmiddels werken ze ook in het tweede leerjaar formatief. Als ouder én kersvers redactielid van de Vox Hieronymi wilde ik meer weten over deze aanpak. Ik sprak met Krijn Kieviet, docent biologie en bezig met een opleiding tot schoolexpert formatief handelen.

DOOR: TANIA RUTTERS

Formatief handelen is een didactisch proces waarbij docenten continu informatie verzamelen over het leerproces van leerlingen. Op basis hiervan bepaalt de docent gerichte vervolgstappen. Niet het eindresultaat, maar het leerproces staat centraal, wat leidt tot een hoger leerrendement en meer eigenaarschap bij leerlingen.

EEN ANDERE FOCUS IN DE LES

Krijn Kieviet maakt duidelijk dat formatief werken geen compleet andere manier van lesgeven is. Wel verschuift de focus aanzienlijk. "Voorheen legde je uit, dan gingen de leerlingen aan de slag en pas bij het rondlopen kwam je erachter dat niet iedereen het snapte. Bij formatief handelen kijk je als docent continu: hoe ver is de klas en wat is dus mijn volgende actie?" Een goed voorbeeld van wat er anders gaat, is de manier van beurten geven. Krijn: "Als een leerling de beurt krijgt en het antwoord niet weet, ga je naar een andere leerling. Die eerste leerling let dan vaak niet meer op, want zijn beurt is immers voorbij. De truc is dat je terugkomt bij deze leerling om te checken of die het nu snapt, waardoor de leerlingen de volgende keer blijven opletten en zich zo de stof beter eigen maken." Ook laat Krijn zijn leerlingen alleen nog een vinger opsteken als ze een vraag hebben. Zo blijft iedereen alerter. 'Ik werk ook vaak met meerkeuzevragen die ze allemaal moeten beantwoorden, bijvoorbeeld op een wisbordje dat ze aan mij en elkaar laten zien. Of als er een antwoord wordt gegeven bij een beurt vraag ik eerst aan de klas wie het ermee eens is, ongeacht of het antwoord goed of fout is."

LEERRENDEMENT

Krijn merkt als docent wat dit doet met de klas. Doordat je focus houdt op het leerproces en het begeleiden van de leerling daarin wordt het leerrendement hoger. "Het vraagt wel ook wat van de leerlingen. Ze kunnen geen les achterover hangen en denken: ik zoek het later wel uit. Op die manier hebben ze dan wel weer minder huiswerk, want ze hoeven geen theorie meer door te lezen voor ze aan de slag kunnen." Ook wordt door het formatieve toetsen opgemerkt als leerlingen hun huiswerk niet maken, zodat je ze kunt helpen om ook thuis tot leren te komen, waardoor de stof beter blijft hangen. Krijn: 'Mijn ultieme doel is dat leerlingen met zelfvertrouwen aan de toetsweek beginnen. Het liefste wil je dat het een feestje wordt, dat leerlingen denken: oh mooi, nu even laten zien wat ik kan."

MET Z'N ALLEN

Wat leuk is aan de introductie van het formatief handelen is dat docenten dit echt met z'n allen doen en willen. Het begon een tijd geleden met een boek van Dylan William over formatief handelen. Enkele collega's zijn de theorie uit dat boek gaan toepassen in hun lessen. Zij deelden hun ervaringen in de docentenkamer en inspireerden zo de rest. Uiteindelijk leidde dat tot het besluit om deze manier van lesgeven structureel te gaan invoeren. Niet in de laatste plaats omdat het ook goed aansluit bij de kernwaarden van persoonlijke, klas-sieke en intellectuele vorming. 'We willen de leerlingen zo zelfstandig mogelijk afleveren en formatief handelen helpt ze om verantwoordelijkheid te leren voelen, bijvoorbeeld in het serieus met huiswerk omgaan.'

STAPJE VOOR STAPJE

Inmiddels doen alle docenten die lesgeven in de eerste en tweede klassen een scholings- en intervisietraject. Daarnaast houden ze inspiratiesessies om de mooie dingen die ze zien gebeuren in de les met elkaar te delen en van elkaar te leren. "We bewegen ook voor de docenten rustig naar formatief handelen toe, ieder op zijn eigen tempo," vertelt Krijn. "Omdat je constant toetst waar de leerlingen staan, betekent dit ook dat je soms meer of

juist minder tijd en materiaal nodig hebt dan je dacht. Als docent moet je anticiperen op wat er kan misgaan. Dat moet je leren."

ANDERE MINDSET BIJ TOETSEN

Toetsbeleid en formatief handelen zijn in principe twee losse onderwerpen, maar zijn wel verweven met elkaar. Formatief werken gaat om didactiek, waarbij cijfers juist in de weg kunnen zitten. Leerlingen worden meer getoetst dan voorheen, maar ze krijgen er geen cijfer voor. Vorig schooljaar is besloten geen SO's meer te doen in klas 1. Krijn: "We moeten af van de gedachte dat leerlingen zonder cijfers niet leren. Bij summatief testen is het eerste waar de leerling naar kijkt het cijfer, het tweede is het cijfer van de buurman. Het SO is achter de rug, verder kijken ze niet. Bij formatief toetsen ontstaat er meer ruimte en veiligheid om te beseffen: dit snap ik nog niet. Het nodigt uit om daarmee aan de slag te gaan. Het geeft echt een andere mindset." Wat ook heeft meege-speeld in het besluit formatief handelen in te voeren, is de stress die waargenomen werd rond de toetsweken. Dankzij een actieve houding in de les en het maken van huiswerk, blijft de stof beter hangen en komen de leerlingen vaak makkelijker door de toetsweek.

MEEGROEIEN NAAR DE BOVENBOUW

Het idee is dat de leerlingen vanaf klas 1 in het formatief handelen groeien. In de onderbouw leeft de docent het voor, met de bedoeling dat leerlingen het in de bovenbouw zelf gaan doen. Voor de huidige bovenbouw leerlingen wordt het niet formeel ingevoerd, dat zou een te grote stap zijn. Krijn: "We zien dat formatief handelen werkt, dus we gaan natuurlijk niet zeggen: bij de bovenbouw doen we er helemaal niets mee. Daar passen we het ook toe." Het gaat om eigenaarschap, lesplezier en leerrendement. "Al is het geen magie, want het blijven pubers," grijnst Krijn. ■

Wees niet bang voor technologie

Het vak Robotica op het USG gaat over veel meer dan alleen robots. Leerlingen leren er ook over de geschiedenis van robotica en technologie en zijn ook met creativiteit bezig. Docent Robotica en Kunst Tom Kok vertelt wat het vak inhoudt, waarom het vak groeit, en wat de waarde is voor leerlingen. Zeker ook interessant voor ouders die er niet direct mee te maken hebben.

DOOR: EVA VAN DER MEER

Kunt u kort wat vertellen over uzelf als docent en uw ervaring in het onderwijs? En vooral ook: waar/wanneer is uw interesse/passie voor robotica ontstaan?

"Ik heb een achtergrond in kunst en robotica en heb ervaring in beeldende kunst en robotica-projecten. Op het USG begon ik als robotica docent, met als insteek om ook met creativiteit bezig te zijn en niet alleen technisch. Het wordt interessant als leerlingen zelf iets gaan ontwerpen en hun idee realiseren: dat is een mooie combinatie tussen creativiteit en robotica. Later ben ik het vak Kunst erbij gaan doen. Ik zou het heel mooi vinden om op school meer verbinding tussen kunst en technologie te bewerkstelligen. Ik zie het als een mooie uitdaging om technologie breder in te zetten in de lessen. Ook inhoudelijk is er veel mee te doen: de rol van AI, wat technologie doet met de wereld, hier maatschappelijke discussies over voeren. Dat gebeurt al op school."

Wat houdt het vak Robotica precies in en wat doen leerlingen tijdens de lessen?

"In de lessen Robotica gaat het over programmeren, elektronica en ook over de geschiedenis van robotica en technologie: wie waren de eerste mensen die ermee

bezig waren en wat was hun drive om dingen te laten bewegen? Er zijn facetten van robotica die overeenkomen met een vak als onderzoek en ontwerp waar vanuit een probleemstelling gewerkt wordt. Zodra leerlingen wat skills hebben, begin ik daarmee. De lessen worden afgesloten met een robotica-markt, vrije eindprojecten waarbij leerlingen hun eigen idee en ontwerp omzetten naar iets werkends en dat presenteren aan leerlingen en ouders."

Foto: Tom Kok

Niet elke leerling heeft Robotica standaard in het pakket. In welke leerjaren wordt het aangeboden en waarom niet aan iedereen?

"Robotica wordt als keuzevak aangeboden tot en met klas 3, met name in het eerste jaar is er veel interesse. De extra kosten zijn een paar jaar geleden afgeschaft. Dat is goed, maar heeft ook nadelen. Waar ik voorheen de vrijheid van een eigen budget had, moet ik het nu inrichten als een vak dat aan alle structuren voldoet en moet het binnen het rooster passen. Niet elke leerling vindt technologie leuk. Daarom zou het heel goed zijn om robotica standaard aan alle leerlingen aan te bieden, misschien in een meer interdisciplinaire vorm. Dan kan iedereen in de onderbouw in ieder geval kennismaken met technologie. Voor leerlingen in de bovenbouw hebben we leerlingvereniging Eureka waar ze verder kunnen met robotica."

Wat leren leerlingen bij Robotica?

"Leerlingen ontwikkelen technisch en logisch inzicht. Ook leren ze de fysieke, mechanische en natuurkundige kant. Hoe maak ik iets dat niet in elkaar stort? Hoe werkt stroom? Hoe sluit je dingen aan zonder dat het ontploft? Dat is een uitdaging voor veel leerlingen. Ze ontwerpen steeds meer dingen voor de 3D-printer en lasersnijder. Die software is super intuïtief, dus veel kinderen kunnen al snel aan de slag. Er is een groepje jongens die een robot willen maken die meerdere kanten op kan rijden, met omniwielen. Die zijn best prijzig, maar ze hebben een 3D-model op internet gevonden, dus ze hoeven niet alles zelf te ontwerpen. De online community helpt leerlingen hun weg te vinden. Het gemak en plezier waarmee leerlingen het doen, zorgt ervoor dat ze verder willen en succeservaringen opdoen."

Kunt u een voorbeeld geven van een typisch project of opdracht die leerlingen uitvoeren?

"Een mooi voorbeeld is een prijswinnend project waarmee twee jongens deelnamen aan de Raspberry Pi-compitie. Twee jongens onderzochten problemen in de ouderenzorg. Tijdens een interview met oma hoorden ze dat zij zich weleens brandde aan een kop thee. De jongens bedachten het product SafeTea, een simpel apparaat met een draadloze thermometer die de temperatuur van hete thee meet en groen aangeeft als de thee veilig is om te drinken. Het geldbedrag dat ze ermee wonnen is terug geïnvesteerd in het schoollab. De jongens beseften pas op de finale hoe origineel hun vondst was. Ik hoop dat mijn leerlingen de kwaliteit blijven inzien van hun speelse vrijheid van geest."

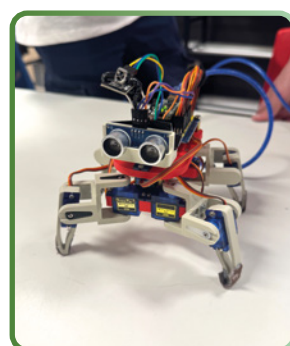
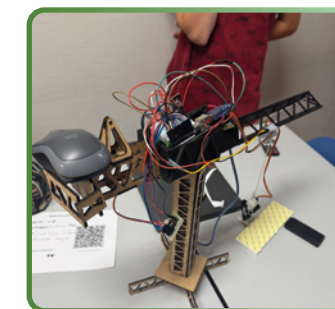
Hoe reageren leerlingen die het vak voor het eerst volgen?

"Leerlingen zijn heel enthousiast en nieuwsgierig. Ze leren steeds vaker op de basisschool al robotica en programmeren. Soms beginnen ze met iets te hoge

verwachtingen en megalomane ideeën. Dan hebben ze bijna een NASA-project voor ogen en moet ik ze afremmen. We beginnen simpel, eerst een lampje laten branden, niet meteen bij het eindpunt beginnen. Technologie wordt steeds normaler. Toen ik mijn eerste robot maakte, was er nog geen wifi. Dat snappen leerlingen niet, ze weten niet beter dan dat je overal bereik hebt en dat er overal stopcontacten zijn. Het is goed om ze te laten zien dat wat er nu mogelijk is ook ergens vandaan komt. Hero van Alexandria was al bezig met robotica, maar in een andere vorm. Leerlingen vinden het heel leuk om bijvoorbeeld colablikjes mee te nemen en met analoge middelen dat soort concepten uit de klassieke oudheid te leren."

Hoe ziet u de toekomst van Robotica binnen onze school en, breder, binnen het onderwijs? Wat zou u ouders willen meegeven die hun kind willen stimuleren in techniek of robotica?

"Wees niet bang voor technologie. Kijk op internet wat er is en probeer het gewoon. Ga samen met je kind naar openbare plekken waar je iets kan doen met technologie. Laat ze het zelf ontdekken. Van ChatGPT ontdekken tot leren programmeren, technologie wordt alleen maar toegankelijker. Tegenwoordig hoeft het ook niet duur te zijn. Speel ermee, laat weten dat er opties zijn. Kinderen vinden het over het algemeen heel leuk." ■

Johannes Mainhard (6e klas)

Onze vaste rubriek Om & Om is een interviewes-
tafette waarbij we afwisselend een docent en een
leerling in de schijnwerpers zetten. In het vorige
Vox-nummer gaf docent maatschappijwetenschappen
Gert-Jan van den Nieuwenhuijzen het stokje door
aan zesdeklasser Johannes Mainhard. Johannes valt
op omdat hij veel weet en prettig meedoet in de les.
Op een dinsdagavond middenin de toetsweek spreek
ik hem aan de telefoon.

DOOR: EVA VAN DER MEER

*Wat fijn dat je tijd kon vrijmaken voor dit interview,
zo tijdens de toetsweek. Hoe gaat het met je
toetsen?*

“Morgen heb ik geen toetsen, dus het kon wel. Sowieso
is er niemand die niet een uur op zijn telefoon zit. Een
uur voor dit interview kon ik ook wel missen, ik vind
het juist een leuke afleiding. Ik heb deze week maar
vijf toetsen en ik zit al over de helft. Nog maar twee
toetsjes en dan is het vakantie.”

*Volgens meneer Van den Nieuwenhuijzen ben
je iemand die veel weet en dat ook op een
prettige manier toepast in de les. Dat is een mooi
compliment. Ben je het met hem eens?*

“Ja, wat een eer. Het is stom om te zeggen, maar ik
ben het wel met hem eens. Leren is niet heel moeilijk,
vooral niet als je dingen leert die je leuk vindt. Nu in
de bovenbouw is school voor mij geen moeite meer. Ik
vind het zelfs leuk. Het profiel E&M past goed bij me.

Johannes Mainhard (17)

woont in Zeist met zijn ouders en zusje. Zijn vader
is professor onderwijswetenschappen en zijn
moeder is schoolpsycholoog. Zijn jongere zus zit
op de Stichtse Vrije School. Johannes is leergierig,
heeft zichzelf gitaar leren spelen en leest graag
(hoewel hij tegenwoordig vaker aan het gamen is
met vrienden). Zijn levensmotto: kies de weg die
voor jou het leukst is.

Waar je bij natuurkunde en wiskunde vooral bepaalde
regels moet weten, leer je bij vakken als geschiedenis
en maatschappijwetenschappen zelf nadenken. Daar-
door word ik me steeds meer bewust van de wereld om
me heen.”

*Hoe pas jij je kennis toe in de les? Doe je dat in
alle lessen, of vooral bij vakken die je interessant
vindt?*

“Ik leer het meest in de les, door mee te doen en met
vrienden over de stof te praten. Vooral bij vakken die
ik leuk vind, zoals Grieks en Frans. Er zijn onderwerpen
waarop je meer aanspringt dan andere, zoals poëzie bij
Nederlands. Wiskunde ligt me minder, daar stop ik geen
extra energie in. Soms stress ik wel een beetje, dan doe
ik meer m'n best. Tot ik kijk hoe het gaat op school en
het weer wat meer kan loslaten. Dat lukt ook doordat
mijn ouders er niet zoveel druk op leggen.”

Hoe kijk je terug op jouw beginjaren op het USG?

“Toen speelde corona de hoofdrol. We zaten bijna een
jaar thuis, het was veel te makkelijk om niet op te
letten in de les. Daar heeft de covid-generatie wel
last van gehad. We hadden ook geen brugklaskamp en
gingen vooral online met vrienden om. Terwijl je in
de eerste en tweede klas juist je plek moet vinden op
school. Je moet de gevolgen niet te groot inschatten,
maar het heeft wel invloed gehad.”

*Is er iets wat je medeleerlingen die nu in de
onderbouw zou willen meegeven?*

“Doe wat je leuk vindt, dan word je er ook goed in
en hou je er het meeste plezier aan over. Dan doe je
dingen die leuk én haalbaar zijn en behaal je je doelen,
dat is belangrijk voor een fijn leven.”

*Wat vind je van het USG? Wat gaat goed, wat kan
beter?*

“Een topschool. Ik kan eigenlijk niets bedenken wat
beter kan. Behalve dat je nu nog maar maximaal drie
keer per schooljaar te laat mag komen, anders krijg je
meteen een gesprek op school. Dat vind ik een beetje
drastisch. Ik kom zelf eigenlijk nooit te laat, maar het
kan gewoon gebeuren dat je een paar keer te laat komt.

Als iemand twintig te laatjes heeft, is het een ander
verhaal. School is voor mij een halfuur fietsen. Dat
zou niet iedereen ervoor over hebben, maar ik wel. We
hebben leuke docenten, er zijn veel mogelijkheden als
je extra dingen wil doen.”

Hoe vind je de sfeer op school?

“Na bijna zes jaar ken ik eigenlijk iedereen van mijn
jaarlaag. Niet iedereen is bevriend met elkaar, maar dat
hoeft ook niet. Er zijn natuurlijk klikjes, je weet welke
mensen je het leukst vindt. Ik ga vooral om met mijn
eigen vriendengroep.”

Zit je op een leerlingvereniging?

“Nee. Ik heb weleens praatjes gehoord, maar nooit
de roeping gevoeld om me bij een vereniging aan te
sluiten.”

*Je doet dit schooljaar eindexamen. Weet je al wat
je na de middelbare school gaat doen? Hoe denk je
dat je leven na het USG gaat veranderen?*

“Ik ga school best missen. Eerst neem ik een tussen-
jaar. Daarna ga ik misschien studeren aan het Univer-
sity College Utrecht, daar kan je twee bachelors tegelijk
doen met extra vakken en woon je op de campus met
kameroten, dat spreekt me erg aan. European
Studies in Maastricht lijkt me ook leuk, die stad ken
ik omdat mijn moeder er vandaan komt en er vrienden
heeft wonen. Of Politics, Psychology, Law and Econo-
mics in Amsterdam, voor die studie moet je kunnen
aantonen dat je je inzet voor de maatschappij. In mijn
tussenjaar ga ik dingen doen die ik leuk en belangrijk
vind voor mijn studie. Over mijn leven na de universi-
teit denk ik niet na, dat is nog zo ver weg.”

*Aan welke docent geef je het stokje door en
waarom?*

“Aan Jacco Calis. Ik heb hem nog nooit als docent
gehad en toch denk ik dat hij een van de beste docen-
ten is van school. Ik ken hem van de lessen VVV Grieks.
Hij gaat altijd de extra mile voor de leerlingen, heeft
instructiefilmpjes gemaakt. Ik vind het mooi dat hij
zich zo inzet voor ons, daar lijkt hij oprecht blij van te
worden.” ■

Foto: Johannes Mainhard

De favorieten van... Henk-Jan van Zwieten

Op het kantoor van Henk-Jan van Zwieten, conrector van de bovenbouw, hangen foto's aan de wand van prachtige landschappen. Het blijkt Noorwegen te zijn, één van zijn favoriete vakantiebestemmingen. Het eerste feitje van Henk-Jan waardoor we hem beter leren kennen. We horen graag wat zijn favorieten zijn, maar beginnen eerst bij wat hem drijft in zijn werk.

DOOR MARJON KRANENBARG

Als de enige conrector op de school zonder ervaring als docent, is Henk-Jan toch een beetje de vreemde eend in de bijt. Zijn CV is lang. Van huis uit fysiotherapeut kwam hij na zijn eerste baan in een Duitse praktijk via een ziekenhuis, de beroepsvereniging, opleidingsmanager fysiotherapie, directeur bedrijfsvoering bij de Hogeschool Utrecht, opleidingsmanager bij de Hogeschool voor Journalistiek en de Onderwijsinspectie terecht bij het USG. "Ik heb bij de inspectie te lang aan de verkeerde kant van de tafel gezeten. Ik miste het onderwijs, het contact met leerlingen en docenten, dat geen dag gaat zoals je het hebt gepland."

ALLES VOOR DE MAAR IS NIET WAAR

Zijn overstap naar een baan als conrector voor bovenbouwers was een schot in de roos. "Leerlingen stappen

bij me naar binnen met een heel scala aan vragen, variërend van 'Mag ik eerder naar huis' tot 'Ik wil graag een andere mentor want bij deze voel ik mij niet prettig'. Met iedereen ga ik het gesprek aan. Dat maakt deze leeftijdsgroep nou juist zo leuk. Onze leerlingen houden van onderhandelen, kunnen goed beargumenteerd hun verhaal houden. Je moet echt een paar slagen dieper gaan, ik wil naar de achterkant van het verhaal. Dat is leuk, dan ben je echt in gesprek. Mijn regel is: 'Alles voor de maar is niet waar'. Anders ben je alleen maar bezig met tegenargumenten. Het is best lastig voor pubers om die diepere slag te maken. Je ziet soms dingen die je niet zo leuk vindt aan jezelf. Dat kan mij ook emotioneren ja, zo puur, zo zuiver."

TISSUES

De bovenbouw is een bijzondere fase. De leerlingen zijn bijna volwassen. "Er gebeurt zoveel in die breinen. Ze moeten belangrijke keuzes maken: wat wil ik later worden? Maar ondertussen speelt er ook veel met vriendschappen én willen ze zich losmaken van het ouderlijk nest. Soms is er echt paniek, zijn ze emotioneel of zelfs lichtelijk depressief. Hier mogen ze, even los van vrienden en ouders, lachen, huilen, boos zijn. Het doosje tissues staat er niet voor niets. Mijn boodschap is altijd: kies vooral waar je gelukkig van wordt. Voel het in je hart, niet in je hoofd. Je ziet het bij mij: geen enkele beslissing is voor altijd, je komt wel op je plek terecht." Bij de diploma-uitreiking komen de leerlingen in de theaterzaal de trap af lopen, dat is een bijzonder moment voor de conrector bovenbouw. "Ik weet wie welke worstelingen heeft doorgemaakt. Ze dan daar te zien lopen... geweldig."

"IK VIND GAUW IETS VAN DINGEN"

Hoewel hij er zijn dagen mee zou kunnen vullen, Henk-Jan is niet alleen bezig met leerlinggesprekken. Hij is ook actief binnen NUOVO, de overkoepelende scholenvereniging. Zo was hij betrokken bij het ontwikkelen van een nieuw strategisch beleidskader. "Ik vind gauw iets van dingen. Met het bestaande kader was niets mis, maar de lading van de inhoud moest anders." Dat beleidswerk zou Henk-Jan niet kunnen doen zonder het werken met de kinderen. "Dat vind ik toch het leukst."

Om Henk-Jan (nog) beter te leren kennen, vragen we hem naar een aantal van zijn favorieten.

ZATERDAGOGHTEND:

"Doordeweeks neem ik geen tijd voor het ontbijt, dus daar geniet ik echt van op een rustige zaterdagochtend. Broodje, koffie, krantje. Daarna rommel ik het liefst in en om het huis. Ik vind het heerlijk, hoef er niet ver op uit. Een wandelingetje vanuit ons huis aan de rand van Wijk bij Duurstede is voor mij al voldoende."

FILM:

"De laatste keer dat ik naar de bioscoop ging, was ik naar 'Gladiator 2'. Ik vind het mooi om te zien hoe het leven er in die tijd uitzag. Aan de ene kant heel puur: als je ruzie had, pakte je je zwaard en ging je vechten. Tegelijkertijd was het toen natuurlijk heel wreed. Als je je niet aan de regels hield, ging je kop eraf."

VAKANTIE:

"De laatste twee jaar zijn we dus naar Noorwegen geweest, prachtig! Ik hoef niet zozeer naar steden, ben meer van buiten. Eens in het jaar ga ik met vrienden fietsen in de bergen. Dat gaat steeds minder makkelijk, je denkt 28 keer: 'Wat doe ik, ik ga stoppen'. Maar als je boven bent, ben je alles vergeten. Ik gebruik het ook vaak als metafoor in gesprekken met de kinderen."

BOEK:

"Eigenlijk lees ik vooral vaak de krant. Boeken lees ik vooral op vakantie. Het laatste boek was 'Stam van de Holebeer' van Jean M. Auel. Nee, niet literair diep verantwoord, maar geschreven op een heerlijke manier. Beeldend, je wordt het verhaal ingezogen."

MUZIEK:

"Ik kom echt uit de oudheid, was vroeger van de disco. Nu hou ik van de oudemannenmuziek. Vorige week was ik nog naar een coverband van U2, daarvoor ben ik naar een concert van Bløf geweest. Die muziek gaat ergens over. Over gevoel, jezelf zijn, veilig zijn, missen. Dat vind ik mooi."

GERECHT:

"Gewoon koken vind ik het ergste wat er is. De tijd die je stopt in het koken in verhouding tot de tijd die het kost om het op te eten; dat slaat nergens op. Ik eet dan stiekem het liefst pizza, heerlijk! Maar als er vrienden komen, is dat het wel waard, dan haal ik er graag kookboeken bij. Of steeds vaker ChatGPT!" ■

SERIE:

"Ik heb ontzettend genoten van 'Yellowstone'. Ook daarin zijn het weer de beelden die zo mooi zijn dat het echt een sfeer oproept. Het is gefilmd in Montana. Ik kan dan echt genieten van zo'n geel wordend berkenboompje op een grote vlakte. Daar kan ik mezelf na een drukke dag helemaal in onderdompelen. Dat er dan af en toe iemand wordt vermoord, tsja, dat hoort erbij, haha."

De stille helden achter de schermen

Ze zeggen eigenlijk nooit direct 'nee'. De USG-roostermakers Jeroen van Veldhuizen-van Bruchem en Maria Mojat zijn bescheiden over hun taak, maar ondertussen vormt hun werk een onmisbaar gedeelte van de school. "Afgelopen jaar waren er 200 vierdeklassers en hadden we 180 verschillende vakkenpakketten. Dat was wel een uitdaging, ja."

DOOR: MARJON KRANENBARG

Hun werkdag begint al vroeg. Vóór zeven uur 's ochtends melden docenten zich ziek, wat Jeroen en Maria direct vanuit huis verwerken in de roosters van die dag. Maria: "Soms moet het rooster worden omgegooid, de afspraak is dat leerjaar 1 en 2 aansluitend les moeten krijgen. Gelukkig hebben we ook hele goede onderwijsassistenten die een les van de onderbouw kunnen opvangen. We proberen dan wel een bekende van de klas in te zetten."

Vervolgens is het ontbijten en op pad naar school. Jeroen: "De mailbox is nooit leeg. Vaak zijn het kleine vragen die we makkelijk kunnen oplossen, zoals een leerlingvereniging die gebruik wil maken van een lokaal. Soms gaat het ook over de langetermijnplanning. Voor de toetsweek zorgen we bijvoorbeeld dat het rooster op tijd af is. Daarvoor moeten we dan ook de surveillance nog regelen. En de lokalen. Ook het kamp van leerjaar 1 heeft effect op veel roosters. We hebben een groot planbord met dat soort dingen."

HÈ, LEKKER, HET JAARROOSTER

Beiden halen het meeste plezier uit het maken van het rooster voor het nieuwe schooljaar. Jeroen: "Daar beginnen we in januari al mee en het is voor de zomer af. In die tijd moeten we alle informatie verkrijgen. Dan gaat het bijvoorbeeld om vrije dagen van docenten en speciale verzoeken van versnellers." Het duo vult elkaar goed aan: Maria: "Ik geniet juist van het tweede deel van dat proces. Als alle informatie binnen is en dan gaan puzzelen aan het rooster dat voldoet aan de meeste wensen. En blijven sleutelen, of het nóg mooier kan." Het rooster voldoet dus aan de meeste wensen. Niet aan alle wensen, want iedereen volledig tevreden houden, dat kan niet. Jeroen: "Iedereen vindt er wel wat van. Het rooster dat voor iedereen het beste is, is op individueel niveau bijna nooit het beste. Maar

we kunnen altijd goed uitleggen waarom we bepaalde keuzes hebben gemaakt."

UITDAGEND ROOSTEREN

Het USG staat erom bekend dat het een lastige school is om te 'roosteren'. Jeroen: "Er is heel veel vrije keuze, met unieke vakkenpakketten. Gelukkig gebruiken we een rekenprogramma, maar dat kan ook niet met alle wensen rekening houden." De vrije keuze in het vakkenpakket is een eerste drempel, maar dan zijn er ook nog veel leerlingen die een extra vak kiezen of een aantal vakken versnellen. Of een jaar blijven zitten, maar voor een paar vakken al wel het volgende lesjaar volgen. Jeroen: "En voor alles moeten er voldoende groepen voor een vak zijn, er moet een docent voor elke groep zijn én een lokaal vrij. Zonder dat de vakken in individuele roosters botsen."

HET TIENDE LESUUR

Vorig jaar is de school het dagslot als extra lesmoment gaan gebruiken. Na dat pilotjaar wordt dit jaar de dagstart geprobeerd. Jeroen: "We hebben dan wel te maken met docenten die hun eigen kinderen naar school moeten brengen. Of mentorlessen die eigenlijk midden op de dag moeten worden geroosterd. Daar moeten we allemaal rekening mee houden."

'Onze' roosteraars krijgen lof van andere scholen. Jeroen: "We houden met alles rekening, maar niet alles kan. We weten wat de wensen van docenten en leerlingen zijn, we snappen wanneer een rooster gunstig of ongunstig is. Maar het lukt niet altijd zoals we het zouden willen." ■

Extra vakken? 'Denk er goed over na'

Een paar jaar geleden publiceerden we onderstaand artikel met docent Emiel van Rijsewijk. Het is nog steeds relevant, en een mooie aanvulling op het vorige artikel. Zeker voor alle nieuwe ouders die inmiddels de Vox lezen.

Het USG biedt de mogelijkheid om extra vakken te volgen. Misschien is dat heel voor de hand liggend op een gymnasium, maar toch: waarom eigenlijk? Leerlingen op onze school zijn over het algemeen bovenmatig geïnteresseerd in leren, daar komt het vandaan. Extra vakken aanbieden is altijd de norm geweest op onze school, geniale leerlingen moesten alle kans en ruimte krijgen om extra dingen te doen, anders waren we niet excellent genoeg als school. Het geluid van de laatste jaren is prettiger. Extra vakken volgen mag maar hoeft niet. Leerlingen die het gymnasium doen met alleen de verplichte vakken is geen mindere prestatie dan leerlingen die dat doen met allerlei clubjes ernaast of die extra vakken volgen.

Welke leerlingen kiezen ervoor om extra vakken te volgen en waarom doen ze dat zoal?

Een deel van de leerlingen kiest extra vakken uit interesse, docenten en vakinhoudelijke liefhebbers gaan er ook vanuit dat leerlingen het leuk vinden. Wat we ook veel zien zijn leerlingen die extra vakken doen omdat ze niet durven kiezen voor de richting van hun profiel en alle opties willen openhouden. Dat legt veel druk op leerlingen. Ze zijn bang om niet goed te kiezen. Dat is uitstel van problemen; als het volgen van extra vakken niet in het rooster past, zijn ze alsnog gedwongen keuzes te maken. Hierin spelen ouders ook een rol, als zij bijvoorbeeld tegen hun kind zeggen: "Probeer dat vak nou nog een jaar". Terwijl we juist meer zouden moeten inzetten op dat het goed is zoals het is. Voor leerlingen

op onze school geldt dat in principe de hele wereld aan hun voeten ligt. Voor hun mogelijkheden in de toekomst maakt het echt niet zo heel veel uit welk profiel ze kiezen.

Waarom is het juist voor deze groep leerlingen belangrijk om te leren kiezen?

Het leven is niet maakbaar, ook niet als paps en mams voor je op de bres gaan. De tegenvaller als het een keer niet lukt, maakt leerlingen klaar voor de echte wereld: soms gaat het niet zoals je wil, dan baal je even. En vervolgens kun je uitzoomen en jezelf afvragen wat er

Extra vakken volgen mag maar hoeft niet.

nou eigenlijk aan de hand is. De conclusie is dan als het goed is dat het niet het einde van de wereld is dat je een bepaald vak niet kunt volgen. Prestatiegerichte leerlingen zijn aan hun cv aan het bouwen, terwijl de ervaring leert dat het gymnasiumdiploma uiteindelijk ergens onder in een kast belandt.

Tot slot: wat wil jij als docent ouders en hun kinderen meegeven?

Veel jonge mensen krijgen te maken met burnouts omdat ze verkeerde dingen hebben meegewogen bij hun keuzes. Je kunt het daarom beter omdraaien: als je kiest vanuit interesse, betekent dat dat je eerder op plekken terecht zult komen waar je iets met plezier doet. En ook: als je hard moet werken om je ambities waar te maken, doe het dan vanuit voldoening over waar je mee bezig bent. ■

REDACTIELEDEN GEZOCHT

**Altijd al schrijf- of fotografie-ambities gehad?
Grijp je kans! De redactie van de Vox is
namelijk op zoek naar versterking.**

De Vox Hieronymi, het bulletin voor ouders van USG'ers, wil ouders laten zien wat er zoal speelt op de school van hun kinderen. En dat doen we al 50 jaar! Het redacteurschap is een hele leuke manier om bij de school van je kind betrokken te zijn; je hoort de laatste nieuwtjes, leert leerkrachten kennen en weet wat er op school speelt.

De redactie bestaat uit ouders en een docent. De tijdsinvestering als redactielid is klein: we vergaderen twee keer per jaar over ideeën voor artikelen voor de nieuwe Vox. Vervolgens houdt ieder redactielid een interview en schrijft een artikel. Uiteraard mag je ook meer dan één artikel schrijven, maar dat hoeft zeker niet. De fotograaf maakt een fotoreportage of maakt foto's van de geïnterviewden. In totaal vraagt het een paar uur per editie.

**Ben je enthousiast geworden of wil je eerst
wat meer weten? Stuur een mail naar
redactievoxhieronymi@gmail.com**